

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**LITERATURA CATALANA
CONTEMPORÀNIA II**

Coordinació: VENY MESQUIDA, JOAN RAMON

Any acadèmic 2018-19

Informació general de l'assignatura

Denominació	LITERATURA CATALANA CONTEMPORÀNIA II			
Codi	101467			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Filologia Catalana i Estudis Occitans	2	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	3		3
	Nombre de grups	1		1
Coordinació	VENY MESQUIDA, JOAN RAMON			
Departament/s	FILOLOGIA CATALANA I COMUNICACIÓ			
Idioma/es d'impartició	Català. Altres: castellà, italià, francès i anglès			

Professor/a (s/es)

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
VENY MESQUIDA, JOAN RAMON	jveny@filcat.udl.cat	6	

Informació complementària de l'assignatura

Explicació de la situació de la cultura catalana de postguerra, amb especial atenció a la poesia i estudi de la trajectòria del poeta Salvador Espriu i de l'obra *Cementiri de Sinera*.

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Que l'estudiant entengui i assimili que l'establiment d'un programa com el d'aquesta matèria, que va del general al particular (context cultural → marc teòric → pràctica literària), pressuposa una anàlisi prèvia que ha seguit el procés invers.
- Que s'adoni, per tant, que per fer i entendre la història de la literatura cal un coneixement directe i profund dels textos originals, teòrics i pràctics, que la conformen. Per tant:
- Que sàpiga extreure d'un text programàtic donat el contingut teòric que s'hi expressa i sigui capaç de relacionar-lo amb el context estètic i ideològic de l'autor i del període; i
- Que pugui rastrejar i justificar aquests continguts teòrics en la pràctica literària dels textos. I, subsidiàriament,
- Que es familiaritzi en el maneig dels aparats de variants de les edicions crítiques i sàpiga interpretar-los.

Competències significatives

- Coneixement dels principals textos, autors i moviments literaris en llengua catalana, la seva evolució històrica i el seu context literari i sociolingüístic
- Consciència crítica de les relacions entre els esdeveniments històrics i socials i la producció literària dels països de parla catalana
- Capacitat de discriminació teòrica en l'exegesi literària i domini pràctic de les tècniques i mètodes de l'anàlisi literària i de la crítica textual aplicat en particular a textos en català

Continguts fonamentals de l'assignatura

I. Introducció

1.1.1939: «grau zero de la cultura catalana».

1.2. Tres moviments: literatura pública, exili i clandestinitat.

II. La poesia, de la clandestinitat a la represa pública (1939-1959)

0. Situació de la poesia abans de la guerra

1. L'escriptor i la societat: els mecenes i les tertúlies

1.1. El mecenatge

1.2. Les tertúlies

2. Les plataformes clandestines (1939-1945)

2.1. Les Edicions de l'«Estudi» i «Estimats Amics»

2.2. Les Edicions dels «Amics de la Poesia»

2.3. J. Palau i Fabre: les «Edicions La Sirena» i «Poesia»

2.4. Esteve Albert i J. Benet: les «Edicions de Negra Nit» (1945)

3. Cap a una poesia pública (1946-1953)

3.1. Encara tertúlies

3.2. Encara plataformes clandestines en català

3.3. Plataformes en castellà amb atenció al tema català

3.4. Contactes Catalunya - Cast.

3.5. Poesia a les editorials

3.6. Els premis de poesia

4. Plataformes «públiques» de difusió de la poesia (1954-1959)

4.1. Publicacions periòdiques

4.2. Premis

III. La producció poètica (1939-1959)

1. Visió de conjunt

2. Les tendències

2.1. El postsimbolisme: Carles Riba, *Elegies de Bierville*

2.2. L'avantguarda; J. V. Foix, *Sol, i de dol*

2.3. La síntesi; B. Rosselló-Pòrcel, *Imitació del foc*

2.4. El realisme històric: Joan Oliver, *Vacances pagades*

IV. Lectura de Cementiri de Sinera (1946)

Eixos metodològics de l'assignatura

Activitat	CODIFICACIÓ / descripció / tipologia TPD	O G	HP*	HNP
Classe magistral (M)	Vegeu continguts (temari) i cronologia		33	
Seminaris (S)				

	PA-1 – Poètica avantgardista (pràctica textual)			5	5
Pràctiques (P)	PA-2 – Poètica postsimbolista (pràctica textual)			5	5
	PA-3 – Textos de les obres triades (anàlisis i comentaris)			5	5
Treballs (T)	T-1 – Treball Literatura avantguardes / anys 20 i 30				35
	Tut-1 – Preparació Treball o examen			2	
Tutories (Tut)	Tut-2 – Preparació Treball o examen			2	
	Tut-3 – Preparació Treball o examen			2	
Altres (AA)	AA- Sessió de control i revisió de l'aprenentatge			1.5	
Avaluació (AV)*	Vegeu taula de mecanismes d'avaluació			1.5	43
TOTAL				57	93

O: Objectiu. G: número de grups implicats en l'activitat. HP: hores presencials de l'alumne. HNP: hores no presencials de l'alumne.

Sistema d'avaluació

mecanismes d'avaluació	codificació / descripció-criteris / tipologia TPD	observacions	O	Activitat	%
Assistència i participació (As)	Assistència i participació a classe				25
Taller d'avaluació (TA) (Examen)	Examen o treball temes 1-3			Prova escrita o treball	50
Informe (In) / Treballs (T)					
Altres (A)	Pràctiques Correcció lingüística			Exposició	15 10
TOTAL					100

O: Objectiu. %: percentatge en la nota final.

Bibliografia i recursos d'informació

1. Context

A. D., *Catalunya i la Guerra civil (1936-1939). Cicle de conferències fet al C1C de Terrassa, curs 1986-1987*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1988

A. D., *Els anys de la postguerra a Catalunya (1939-1959)*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1994

A. D., «El franquisme, una mirada enrera», i i ii, *Serra d'Or* 427-428 i 429 (juliol agost i setembre 1995), p. 18-45. i 15-28

A. D., «De la guerra, fa seixanta anys», *Serra d'Or* 437,438,439-440 i 441 (maig, juny, juliol-agost i setembre

1996), p. 23-42, 16-38, 17-31 i 15-27

Abellán, Manuel L., «Apunts sobre la censura literària a Catalunya durant el franquisme», *Revista de Catalunya* 27 (febrer 1989), p. 123-132

Benet, Josep, *Catalunya sota el règim franquista. Informe sobre la persecució de la llengua i la cultura de Catalunya del règim del general Franco*, París, Edicions Catalanes de París, 1973

Colomer i Calsina, Josep Maria, *Els estudiants de Barcelona sota el franquisme* (2 vols.), Barcelona, Curial, 1978

Fabre, Jaume, Josep Maria Huertas & Antoni Ribas, *Vint anys de resistència catalana (1939-1959)*, Barcelona, La Magrana, 1978

Ferrer i Gironès, Francesc, *La persecució política de la llengua catalana*, Barcelona, Edicions 62, 1985

Gallofré i Virgili, Maria Josepa, *L'edició catalana i la censura franquista (1939-1951)*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1991

Guardiola, Carles-Jordi, *Per la llengua. Llengua i cultura als Països Catalans. 1939-1977*, Barcelona, La Magrana, 1970

Solé i Sabaté, Josep Maria & Joan Villaroya, *Cronologia de la repressió de la llengua i la cultura catalanes (1936-1975)*, Barcelona, Curial, 1993

2. Aspectes generals i puntals del període

A. D., «La literatura catalana sota el franquisme (1939-1953)», *L'Avenç* 6 (octubre 1977), p. 19-47

A. D., «La literatura de postguerra a Mallorca», *Randa* 13 (1982)

A. D., *Les literatures catalana i francesa: postguerra i engagement*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2000

Ballester, Josep, *Temps de quarantena (1939-1959)*, València, 3 i 4, 1992

Campillo, Maria, *Escriptors catalans i compromís antifeixista*, Barcelona, Curial - Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1994

Carbó, Ferran (coord.), «Literatura de postguerra al País Valencià», *Caplletra* 10 (primavera 1991), p. 11-149

Carbó, Ferran & Vicent SImbor, *La recuperació literària en la postguerra valenciana (1939-1972)*, València, Institut d'Universitari de Filologia Valenciana, 1993

Faulí, Josep, *L'interludi tràgic. Notes i documents sobre la resistència cultural catalana (1939-1975)*, Barcelona, Edicions 62, 1981

Manent, Albert, *De 1936 a 1975. Estudis sobre la guerra civil i el franquisme*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1999

Massot i Muntaner, Josep, *Els escriptors i la guerra civil a les Illes Balears*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1990

—, *Els intel·lectuals mallorquins davant el franquisme*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1992

—, *El primer franquisme a Mallorca*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1996

—, *Guerra civil i repressió a Mallorca*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1997

Mir, Gregori, *Literatura i societat a la Mallorca de postguerra*. Palma de Mallorca, Moll, 1970

Molas, Joaquim, *La literatura catalana de postguerra*, Barcelona, Dalmau 1966

Molas, Joaquim, *1939, any-límit de la literatura catalana*, dins *Actes del desè col·loqui internacional de llengua i literatura catalanes*, i, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1995, p. 47-73

Samsó, Joan, *La cultura catalana: entre la clandestinitat i la represa pública (1939-1951)* (2 vol.), Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1994 i 1995

3. Les plataformes de difusió

a) Inventaris i estudis generals

Creixell, Joan, *El llibre a Catalunya durant la guerra civil*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1990

Manent, Albert & Joan Creixell, *Bibliografia catalana dels anys més difícils (1939-1943)*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1988

—, *Bibliografia catalana: cap a la represa (1944-1946)*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1989

b) Facsímils de revistes

Poesia (Barcelona, 1944-1945); Barcelona, Proa, 1976

Ariel (Barcelona, 1946-1951); Barcelona, Proa, 1978

Poemes (1963.1964), Lleida, Aula Màrius Torres & Pagès Editors, 2010

c) Estudis generals

Campillo, Maria, *Les revistes literàries catalanes durant la guerra civil*, «Serra d'Or» 320 (maig 1986), p. 23-25 [375-377]

Fabre, Jaume & Josep Maria Huertas, *Els mitjans de comunicació*, dins Pere Gabriel (dir.), *Història de la cultura catalana, X: Resistència cultural i redreçament 1939-1990*, Barcelona, Edicions 62, 1998

Faulí, Josep, *Premis literaris catalans*, Obra Cultural de la Caixa d'Estalvis de Sabadell, 1983

Massot i Muntaner, Josep, «La represa del llibre català a la postguerra», *Els Marges* 17 (setembre 1979), p. 88-102

Ribé, Maria del Carme, «Les revistes literàries clandestines de la postguerra (1939-1958)», *L'Avenç* 6 (octubre 1977), p. 33-38

SamsÓ Llenas, Joan, «Les revistes culturals a Barcelona entre 1944 i 1951», *Serra d'Or* 429 (setembre 1995), p. 22-24 [630-632]

Vallverdú, Francesc, *La llengua catalana. Els llibres*, dins Pere Gabriel (dir.), *Història de la cultura catalana, X: Resistència cultural i redreçament 1939-1990*, Barcelona, Edicions 62, 1998

Viladot, Albert, *Nacionalisme i premsa clandestina (1939-1951)*, Barcelona, Curial, 1987

4. La poesia

Ballester, Josep, «Rigor estètic i innovació en la poesia catalana de postguerra al País Valencià», *Revista de Catalunya* 55 (setembre 1991), p. 132-140

Broch, Alex, *La literatura catalana contemporània. Novel·la /poesia*, dins Pere Gabriel (dir.), *Història de la cultura catalana, X: Resistència cultural i redreçament 1939-1990*, Barcelona, Edicions 62, 1998

Cortès, Santi & Anna Catalunya, «Poesia franquista valenciana», *Caplletra* 5 (tardor 1988), p. 109-121

Dolç, Mavi i Assumpció Bernal, «El moviment poètic de la postguerra valenciana», *Els Marges* 40 (setembre 1989), p. 110-120

Molas, Joaquim, «Retòrics i terroristes en la poesia catalana de postguerra», *Els Marges*, 9 (gener 1977), p. 3-6

Vidal Alcover, Jaume, «La poesia a Mallorca del 1936 al 1960», *Randa* 13 (1982), p. 7-42

Mas i Vives, Joan, *La «generació del 27» i els poetes mallorquins dels anys 50*, dins *Actes del sisè Col·loqui internacional de llengua i Literatura catalanes*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1983, p. 307-336

Triadú, Joan, *La poesia catalana de postguerra*, Barcelona, Edicions 62, 1985

Pons, Margalida, *Poesia insular de postguerra: quatre veus dels anys cinquanta*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998